

"2009-D.K. - zmiene forma"

MEMORIAŁ

General Marii Wittek

++ fot. Wład
VM
MELHIOR Maria
zd. Gotel

(1914 - 1964)

FTP F

Wolni Strzelcy
i Partyzanci
Francuscy
Francja

3545 | WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — MELHIOR Memoria

2 d. Gotel

3545/WSK

I/1. Relacja ✓ R. 6, s. 6

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora

✓ R. 1, s. 1

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III/1 — Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 — Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 — Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 — Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 — inne... —

IV. Korespondencja —

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓ 7

VI. Fotografie —

7/1. Relacja:

- Relacja Marii Melhior a d. Gótel opr. i puystawo puer M. Suleja i W. Misatela 25. I. 2005. Msp. oryg. K. 2, s. 1-2.
- Biogram Melhior Marii opr. puer E. 2. i J. Kr. do II. 8. "Słownika VM Kobiet" z usagami prof. T. Friedel. Msp. oryg. K. 2, s. 3-4.
- Biogram j. u. (II egz.). wydruk 15. II. 05. Msp. oryg. K. 2, s. 5-6.

Maria Melhior z d. Gotel

- N.S. 251-95

Urodziła się 21 października 1914 r. w Warszawie. Córka Józefa. Należała do Komunistycznego Związku Młodzieży Polskiej. W okresie międzywojennym była kilkakrotnie więziona za przynależność do nielegalnej organizacji komunistycznej. W latach 1936-1938 uczestniczyła w wojnie domowej w Hiszpanii jako sanitariuszka w komunistycznej XIII Brygadzie Międzynarodowej im. Jarosława Dąbrowskiego. Podczas II wojny światowej uczestniczyła w komunistycznym ruchu oporu na terenie Francji (Wolni Strzelcy i Partyzanci Francuscy – FTPF). Należała do Komunistycznej Partii Hiszpanii, Francuskiej Partii Komunistycznej oraz do PPR i PZPR. Od 2 marca 1946 r. do 1950 r. pracowała w Sztapie Generalnym WP.

marcj
FTPF
Była
członkini

Po wojnie pracowała także jako dziennikarka.

Mianowana na stopień kapitana WP.

Mieszkała w Warszawie przy ul. Jaworzyńskiej 11. Zmarła 6 marca 1964 r. Pochowana na Cmentarzu Komunalnym (d. Wojskowym) na Powązkach w kwaterze 12B-11-12.

Odnaczona w stopniu chorążego WP Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari Uchwałą KRN Nr 47 z 16 lipca 1946 r.

Odnaczona także Krzyżem Komandorskim OOP, Krzyżem Partyzanckim oraz francuskim Croix de Guerre.

Była zamężna za **Romanem Melchior**, s. Leona i Salomei z Pragierów, ur. 6 grudnia 1914 r. w Radomiu. Od 1933 r. mieszkał we Francji jako emigrant. Od 1935 r. należał do Komunistycznej Młodzieży Francuskiej, od 1936 r. do Francuskiej Partii Komunistycznej, od 1937 r. do Komunistycznej Partii Hiszpanii, od 1939 do 1946 r. ponownie do FPK, a od 1946 r. do PPR.

Od listopada 1936 r. do grudnia 1938 r. służył w Polskich Oddziałach Brygad Międzynarodowych w Hiszpanii. W lipcu 1937 r. został mianowany chorążym. W listopadzie 1939 r. wstąpił do armii francuskiej na czas trwania wojny. Służył w Batalionie Marszowym Ochotników Cudzoziemskich, w 24 pułku stacjonującym w Barcarés w departamencie Pyrenées Orientales. Po ukończeniu kursu podoficerskiego otrzymał stopień sierżanta. W maju 1940 r. po powrocie z urlopu rodzinnego aresztowany za przechowywanie nielegalnej literatury komunistycznej i zasadzony przez sąd wojskowy w Montpellier na 14 miesięcy więzienia wojskowego. W lipcu 1941 r. po odbyciu wyroku skierowany do Centrum Demobilizacyjnego w Tuluzie. W obawie internowania zbiegł i przystąpił do konspiracji komunistycznej. W latach 1940-1941 przebywał w więzieniu francuskim. Od 1941 r. należał do komunistycznej grupy O.S. przekształconej następnie w Wolnych Strzelców i Partyzantów Francuskich (FTPF). W 1942 r. objął dowództwo nad grupą obcokrajowców w FTPF. W 1943 r. objął funkcję kierownika centrali fałszowania dokumentów w FTPF-MOI (Oddziały Cudzoziemskie FTPF). Pod koniec wojny był odpowiedzialny za technikę przy służbie łączności FTPF w Paryżu.

W styczniu 1946 r. wrócił do Polski. Od lutego 1946 r. zastępca szefa Wydziału Personalnego KG MO, od lutego 1950 r. szef Wydziału Personalnego KG MO, od lipca 1950 r. szef Oddziału V KG MO, od grudnia 1950 r. do grudnia 1961 r. naczelnik wydziału studiów i analiz w MBP/MSW. W międzyczasie, od marca 1951 r. do maja 1953 r. był wicekonsulem w Konsulacie Generalnym PRL w Nowym Jorku. W 1962 r. przeniesiony w stan spoczynku w stopniu pułkownika. W latach 1963-1967 ukończył Wyższe Studium Języków Obcych UW. Pracował dorywczo jako tłumacz tekstów techniczno-naukowych.

W komunistycznej partyzantce francuskiej w 1943 r. mianowany na stopień porucznika. Po wojnie odznaczony Krzyżem Walecznych (za Hiszpanię), Krzyżem Kawalerskim OOP, Krzyżem Partyzanckim. Decyzją Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych z 1996 r. został pozbawiony uprawnień kombatanckich jako funkcjonariusz MO, MBP i MSW w latach 1946-1956. Zmarł 17 lipca 1998 r.

Źródła:

AZG ZKRPIBWP, syg. T-3026 (Melchior Maria), syg. W-27964 (Melchior Roman); DW UdsKiOR, Wykaz osób odznaczonych Orderem Krzyża Grunwaldu I i II klasy oraz Orderem Virtuti Militari od I do V klasy, s. 129, poz. 1051; Cmentarz Komunalny Powązki, Warszawa 1989, s. 139.

Przebieg choroby w czasie od 10.01.1945 do 10.01.1945
i dalej w najbliższym czasie

Biogram oprac. przez E2 i D.kw do
II Tomy "Stowmię UM kobiet" 2 24 VIII 05
użyciami prof. T. Friedel

2/2/05

MELESZKIEWICZ Halina zob. NIEZABITOWSKA Halina

MELHIOR Maria z d. GOTEL (1914-1964), członkini KZMP i więźniarka w Warszawie, uczestniczka wojny domowej w Hiszpanii, w czasie II wojny członkini komunistycznego ruchu oporu FTPF we Francji; po wojnie w Sztabie Generalnym WP, później dziennikarka w Warszawie

Maria Gotel, córka Józefa, urodziła się 21 X 1914 w Warszawie. Przed wojną, należąc do Komunistycznego Związku Młodzieży Polskiej, była kilkakrotnie więziona za przynależność do tej nielegalnej organizacji. W latach 1936-1938 uczestniczyła w wojnie domowej w Hiszpanii jako sanitariuszka w komunistycznej XIII Brygadzie Międzynarodowej im. Jarosława Dąbrowskiego.

Podczas II wojny światowej uczestniczyła na terenie Francji w komunistycznym ruchu oporu FTPF (Wolni Strzelcy i Partyzanci Francuscy) należąc zarówno do Komunistycznej Partii Hiszpanii i do Francuskiej Partii Komunistycznej.

V ✓
V gale ✓

Chor. Maria Melhior Uchwałą KRN Nr 47 z 16 VII 1946 została odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari. Odznaczona także KKom.OOP oraz francuskim Croix de Guerre. Potem awansowana do stopnia kapitana.

Po wojnie od 2 III 1946 do 1950 przydzielona do Sztabu Generalnego WP. Pracowała także jako dziennikarka. Członkini PPR i PZPR. Mieszkała w Warszawie. Zmarła 6 III 1964. Pochowana na Cmentarzu Komunalnym (d. Wojskowym) na Powązkach w kwaterze 12B-11-12.

Mąż Marii, płk Roman Melhior (1914- 1998), od 1933 zamieszkały we Francji jako emigrant, członek Komunistycznej Młodzieży Francuskiej, potem FPK oraz Komunistycznej Partii Hiszpanii, od 1939 do 1946 ponownie do FPK, a od 1946 do PPR; od listopada 1936 do grudnia 1938 służył w Polskich Oddziałach Brygad Międzynarodowych w Hiszpanii. W czasie wojny dowódca grupy obcokrajowców w FTPF; tam prawdopodobnie ożenił się; styczniu 1946 wrócił do Polski, w latach 1946-1951 przydzielony do KG MO, potem wicekonsul w Konsulacie Generalnym PRL w Nowym Jorku; w 1962 przeniesiony w stan spoczynku. Decyzją Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych z 1996 r. został pozbawiony uprawnień kombatanckich jako funkcjonariusz MO, MBP i MSW w latach 1946-1956.

V ✓ V- ✓

214

APAK, T. 3545/WSK; AZG ZKRPIBWP, sygn. T-3026 (Melhior M.), sygn. W-27964 (Melhior R.); DW UdsKiOR, Wykaz osób odznaczonych Orderem Krzyża Grunwaldu I i II klasy oraz Orderem Virtuti Militari od I do V klasy, s. 129, poz. 1051;

By nie odeszły..., s. 193; *Cmentarz Komunalny Powązki*, Warszawa 1989, s. 139; *Wesołowski, PRL Kaw. VM...*, s. 58; *Zamojski J., Polacy w ruchu oporu we Francji 1940-1945*, Ossolineum 1975, s. 57;

Dyrec. E2i D.W.

Archiw. 1st

911

1/15

W Warszawie, -1952

-1952

MELHIOR Maria z d. GOTEL (1914-1964), członkini KZMP, więźniarka II RP, uczestniczka wojny domowej w Hiszpanii, w czasie II wojny członkini komunistycznego ruchu oporu FTPF we Francji, po wojnie w Sztabie Generalnym WP, później dziennikarka w Warszawie

2/1/6   wydruk 15.11.05

MELHIOR Maria z d. GOTEL (1914-1964)

Maria Gotel, córka Józefa, urodziła się 21 X 1914 w Warszawie. Przed wojną, należąca do Komunistycznego Związku Młodzieży Polskiej, była kilkakrotnie więziona za przynależność do tej nielegalnej organizacji. W latach 1936-1938 uczestniczyła w wojnie domowej w Hiszpanii jako sanitariuszka w komunistycznej XIII Brygadzie Międzynarodowej im. Jarosława Dąbrowskiego.

Podczas II wojny światowej uczestniczyła na terenie Francji w komunistycznym ruchu oporu FTPF (Wolni Strzelcy i Partyzanci Francuscy) należąca zarówno do Komunistycznej Partii Hiszpanii i do Francuskiej Partii Komunistycznej.

Chor. Maria Melhior Uchwałą KRN Nr 47 z 16 VII 1946 została odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari. Odznaczona także KKom.OOP oraz francuskim Croix de Guerre. Potem awansowana do stopnia kapitana.

Po wojnie od 2 III 1946 do 1950 przydzielona do Sztabu Generalnego WP. Pracowała także jako dziennikarka. członkini PPR i PZPR. Mieszkała w Warszawie. Zmarła 6 III 1964. Pochowana na Cmentarzu Komunalnym (d. Wojskowym) na Powązkach w kwaterze 12B-11-12.

Mąż Marii, płk Roman Melhior (1914- 1998), od 1933 zamieszkały we Francji jako emigrant, członek Komunistycznej Młodzieży Francuskiej, potem FPK oraz Komunistycznej Partii Hiszpanii, od 1939 do 1946 ponownie do FPK, a od 1946 do PPR; od listopada 1936 do grudnia 1938 służył w Polskich Oddziałach Brygad Międzynarodowych w Hiszpanii. W czasie wojny dowódca grupy obcokrajowców w FTPF; tam prawdopodobnie ożenił się; styczniu 1946 wrócił do Polski, w latach 1946-1951 przydzielony do KG MO, potem wice konsul w Konsulacie Generalnym PRL w Nowym Jorku; w 1962 przeniesiony w stan spoczynku. Decyzją Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych z 1996 r. został pozbawiony uprawnień kombatanckich jako funkcjonariusz MO, MBP i MSW w latach 1946-1956.

APAK, T. 3545/WSK; AZG ZKRPiBWP, sygn. T-3026 (Melchior M.), sygn. W-27964 (Melchior R.); DW UdsKiOR, Wykaz osób odznaczonych Orderem Krzyża Grunwaldu I i II klasy oraz Orderem Virtuti Militari od I do V klasy, s. 129, poz. 1051;

Cmentarz Komunalny Powązki, Warszawa 1989, s. 139.

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora:

- Wykaz 2 uchwały Prezydium KRN z 16 lipca 1946,
za zgodność: 9.07.2003. Kserokopia, pięć "re" zgod-
ność... "oryginał. k. 1, s. 1.

Plano Prac RP do SZ
VII 2013

P. 113/03

1211

B 358

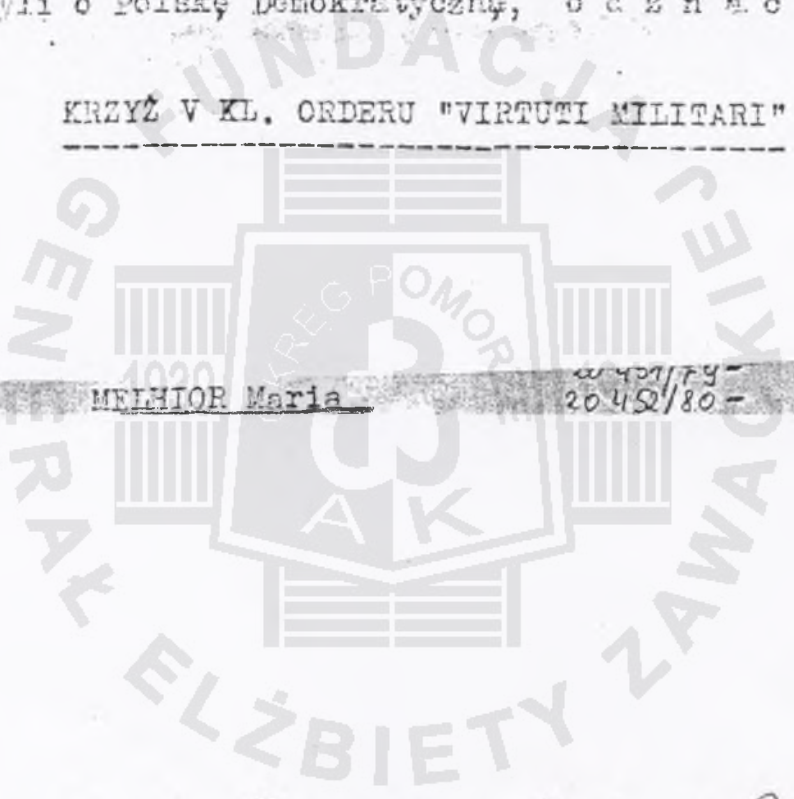
8

U C H W A Ż A

Prezydium Krajowej Rady Narodowej na posiedzeniu w dniu 19 lipca 1946 r. uchwala w uznaniu bohaterских zeslug ochotników polskich, którzy na polach Hiszpanii w latach 1936 - 1939 w bojach z niemieckim faszyzmem walczyli o Polskę Demokratyczną, o d z n a c z y ć :

KRZYŻ V KL. ORDERU "VIRTUTI MILITARI"

15. chor. MELNIOR Maria 20452/80-

Kycięg z uchwały Prezydium Krajowej Rady Narodowej

Za zgodność z oryginałem

Ekspert
Barbara Kruszyńska
Barbara Kruszyńska
9.07.2003

Imię i nazwisko

bez nr

208 H. Kozłowska

1. N .. Melhior ..

2. I., ps. .. Maria .. (w wykazie (P) dopinane bez nr)

3. ur. ....

4. st. .. chor. ....

5. Org. ....

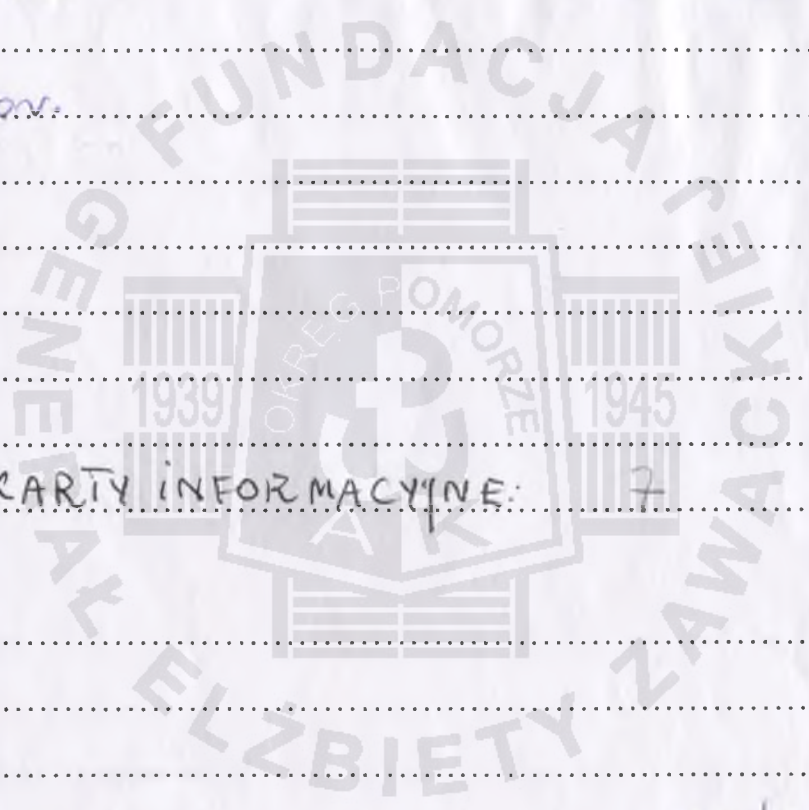
6. przydz. ....

NARZISKOWE KARTY INFORMACYJNE: 7

7. funkcje ....

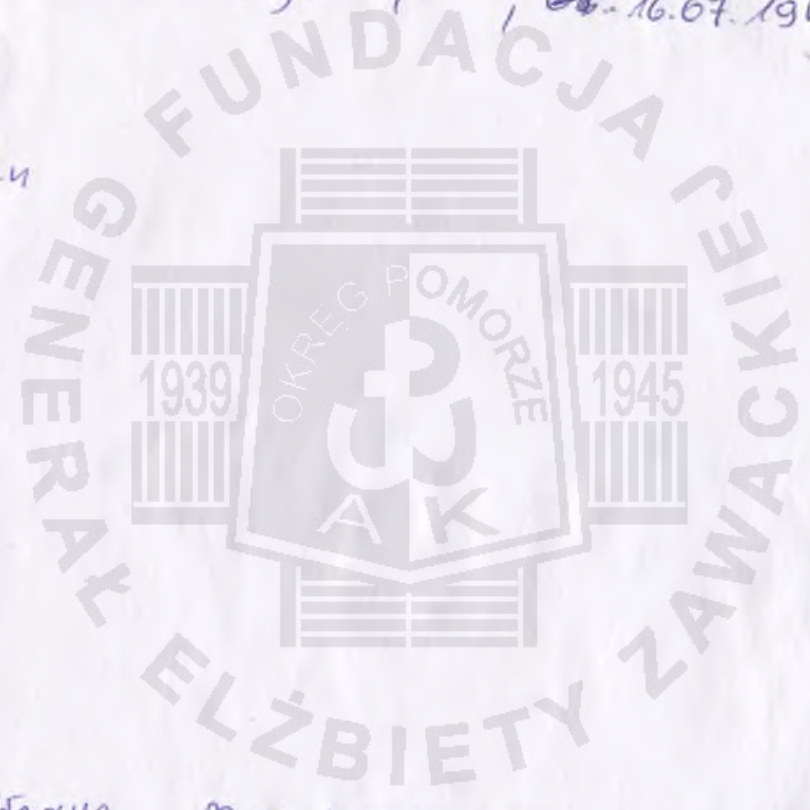
8. nr .. .. nr karty 316

9. źr. .. Wesoł. PRL 1, s. 58 (1946 r.)

Chior, Maria, —, chorąży, —, —, ~~16.07.1946~~ 16.07.1946, s. 58 / ~~Wzrost~~ PRZ

omotycki s 57, 74

Wzrost KRN

YPN con'ce'

fundycki   Wyrwa   Renczynskie (autor)

[Redacted area]

171

		Mr. Karty 316
1	Nazwisko	Melhior
2	Imię	Maria
3	Data ur./zawank	-
4	Stopień wojsk./tytuł	chor.
5	Organizacja	-
6	Przedmiot org./jedn.	-
7	Funkcja	-
8	Mr. Kryzja	-
9	Źródło	PRL 1

Melchior Marek

FRK
Francja

s. 57 Autor wspomnień R. Melchiora

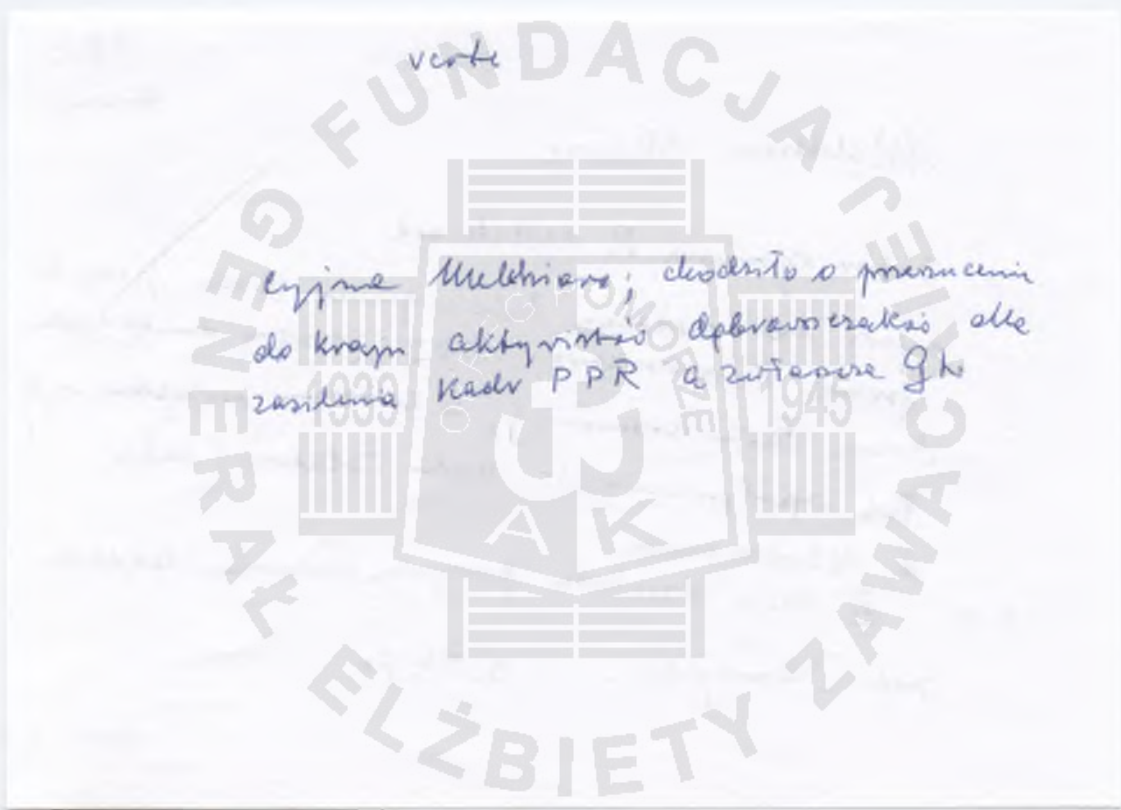
„Jest to przebieg lat 1940-1942 podjęto
przez kierownika MOJ (grupy emigracyjnej
Franc. Partii Komunist. J) w którym uczestniczyło
około 1000 pracowników w fabryce (fabryka
b. de Brown w Krakowie)

s. 74 VI? 1942 w dristafie pryncypte komonke legalizacji

Zob. Zamieszki ... s. 57, 74

verse

1977

148

i

UM

MELHIOR

Marie

Francje

- p. Janusz Kieszczymiski z Paryż'e, proces
Kofe AK we Francji poszuki o miej
danych na prosbę K. Wojtonicz

Zob. Koresp. E2. z K. Wojtonicz, e-mail z 24/04

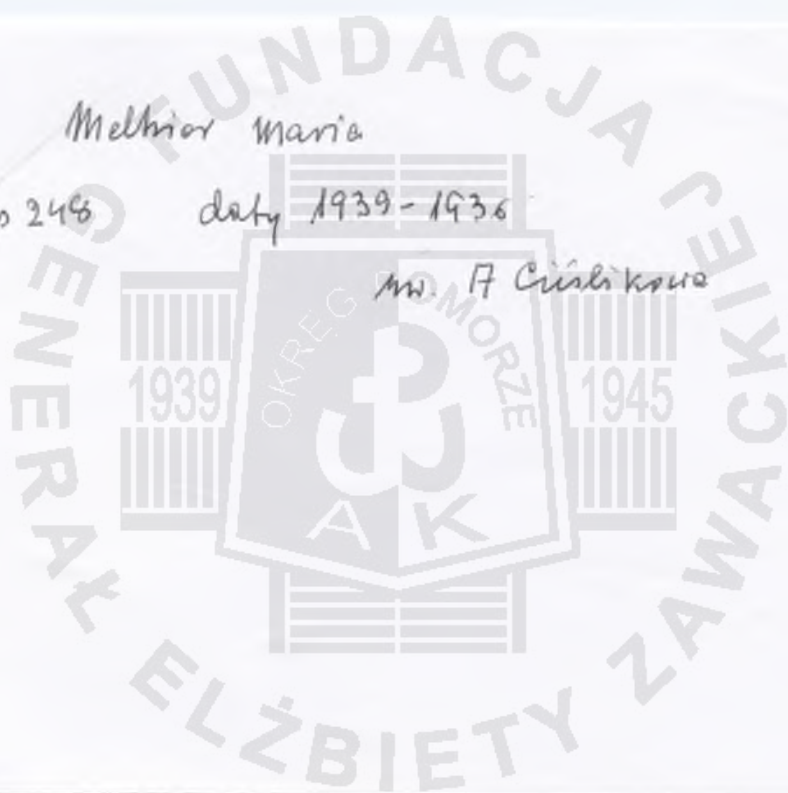
D.k. I 04 lp. 653/04, B135/1

Melbior Maria

p 246

daty 1939-1945

nr. 17 Ciślakowa

18. MELHIOR Maria, - chorąży

Uchwała KRN Nr 47 z dnia 16. 07. 1946r.

Za zasługi położone w walkach w Republikańskiej Armii w Hiszpanii w latach 1936-39

*„Imienny spis odznaczonych orderem wojennym Virtuti Militari w latach 1943 – 1959” s.129, poz.1051.
Biuro Kadr i Odznaczeń Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.*

Lw P?

HELHIOŃ Maria

